

Bibliografie

INTERCULTUREEL ONDERWIJS

De bibliografie is vrij kort omdat de meeste interessante werken en adressen in de onderstaande inventarissen zijn terug te vinden.

Inventarissen

LES EN SPELWIJZER voor multi-etnisch samenleven. Een inventaris. (1993) Info Jeugd Nationaal. Samenstelling: Marc Laquière, Roos Proesmans; verantwoordelijke uitgever: Roos Proesmans, p/a Vrijdagmarkt 11, 2000 Antwerpen, tel. 03/231.07.58, 500 BeF.

Deze inventaris geeft een overzicht van het aanbod van recent materiaal dat bruikbaar is om lessen, themadagen of projectweken voor te bereiden over multicultureel en multi-etnisch samenleven, over vooroordelen en discriminatie, over racisme, migranten, asielzoekers, vluchtelingen, of over extreem rechts. De selectie werd beperkt tot Nederlandstalig materiaal van maximaal vijf jaar oud dat praktisch bruikbaar is en geschikt voor educatieve doeleinden. Er wordt telkens een korte inhoud gegeven en een aanduiding van de doelgroep voor wie het materiaal het meest geschikt is.

Naast *les- en spelmaterial* wordt een overzicht van *audiovisueel materiaal* gegeven, en een lijst van *gastprekers* en van *tentoonstellingen of activiteiten* om op school te organiseren. *Centra* die leerkrachten ondersteunen of begeleiden rond de thematiek, krijgen eveneens een aparte plaats. Tot slot volgt nog *achtergrondmateriaal* en een lijst van *tijdschriften* en andere *inventarissen*. De inventaris is uitgebreid, overzichtelijk gestructureerd en gebruiksvriendelijk.

DOOR HET LAND VAN ICO. Een beknopte reisgids. (1994) Godelieve Van Geertruyen. Provincie Oost-Vlaanderen, Provinciaal Centrum voor Interculturele vorming, Lostraat 28, 9000 Gent, tel. 09/221.15.71, 100 BeF.

Door het land van ICO is een richtinggevende inventaris waarin een beperkt aantal items opgenomen zijn, maar "waarin elk item staat voor een welbepaald aspect van de interculturele vorming, dat dan meteen ook toegelicht wordt" (Inleiding, p. 7). Aan de eigenlijke becommentarieerde inventaris gaat een deel vooraf waarin een situering en toelichting van het begrip *interculturele vorming* gegeven wordt. Dit concept vormde de basis voor de selectie van het materiaal. Terwijl andere ICO-inventarissen volledigheid nastreven, werd in deze inventaris enkel materiaal opgenomen dat aansluit bij de vooropgestelde visie over ICO.

De 87 opgenomen werken worden onderverdeeld in *informatieve werken*, *educatieve werken* en *audiovisueel materiaal*. Om het opzoeken van gepast materiaal te vergemakkelijken is een trefwoordenlijst opgenomen. Dit neemt echter niet weg dat de rudimentaire indeling de toegankelijkheid van de inventaris toch wel beperkt.

WERKMAP JEUGD, DEMOCRATIE EN VERDRAAGZAAMHEID. (1993) Provinciaal Administratief Centrum, Wilsonplein 2, 9000 Gent, tel. 09/267.75.00 (contactpersoon: Agnes Verspreet), gratis.

Deze **werkmapp** bestaat uit een lijst met suggesties van *vormings- en animatiemateriaal* om met jongeren van 14 jaar en ouder in klas- of groepsverband de thema's democratie en verdraagzaamheid verder uit te diepen. De lijst biedt een selectie van toegankelijk en bruikbaar materiaal dat zowel informatief als educatief is.

Niet opgenomen in de bovenvermelde inventarissen

LESMATERIAAL

KIJK TAAL. Een programma voor intercultureel taalbeschouwingsonderwijs voor de bovenbouw van de basisschool. A. Rasenberg. Den Bosch: Malmberg.

Kijk Taal heeft als doelgroep leerlingen van het 4de, 5de en 6de leerjaar. Het is bestemd voor groepen met en groepen zonder allochtone leerlingen. **Kijk Taal** bestaat uit een handleiding voor de leerkracht met algemene informatie en leshandleidingen per thema, en daarnaast drie leerlingenboeken met elk twee thema's. De thema's bestaan elk uit ongeveer zeven lessen.

De volgende zes thema's komen aan bod:

- Talen, dialecten en accenten;
- Je kunt hetzelfde in verschillende talen zeggen;
- Allemaal talen;
- Over spreken, luisteren, schrijven en lezen;
- Wat talen wel en niet gemeen hebben;
- Anders is niet gek!

MET HET OOG OP TAAL. Boonstra e.a. (1990). 's-Hertogenbosch: Landelijke Pedagogische Centra (LPC).

Met het oog op taal is een lessenreeks interculturele taalbeschouwing. Het pakket bestaat uit drie onderdelen:

- achtergrondinformatie en een handleiding voor leerkrachten;
- leerlingenmateriaal: 'Hetzelfde gedacht, anders gezegd'; 'Taalzijdig' en 'Rare jongens';
- een cassettebandje met teksten m.b.t de lessen.

WIE NU NOG ZWIJGT MOET ALLES VREZEN. Dichters tegen racisme (1994).
Berchem: EPO, tel. 03/239.68.74, bundel 550 BeF, educatieve map 150 BeF.

Bundel met 60 gedichten + Educatieve map. Voor bespreking zie *Ingeboekt* in dit nummer.

HOE ORGANISEER JE EEN DAG VOOR VRIENDSCHAP EN GELIJKHEID? (1994)
School zonder Racisme. Jongeren tegen Racisme, Maria Theresiastraat 10, 9000 Gent, tel./fax 09/233.31.85, 80 BeF.

In deze brochure worden tips en ideeën gegeven over hoe de school een 'Dag voor vriendschap en gelijkheid' kan realiseren.

IK BEKEN KLEUR. Werken rond het Europees paspoort tegen racisme. (1994)
Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. Te verkrijgen op het Centrum voor Informatie en Documentatie van het Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, Departement Onderwijs, Koningstraat 71 (3de verdieping), 1000 Brussel, tel. 02/219.95.27 (contactpersoon: Veronique Adriaens). Is bezorgd geweest aan alle secundaire scholen in Vlaanderen.

Deze map richt zich tot leerkrachten en alle begeleiders van jongeren tussen 14 en 18 jaar die het thema 'racisme' aan de orde willen brengen.

KINDER- EN JEUGDBOEKEN

KIFKIF (1993, 1994). Bakermat Uitgevers, Koningin Astridlaan 160, 2800 Mechelen 015/42.05.08, per boekje 175 BeF.

Kifkif is een boekenreeks voor kinderen van 9 tot 12 jaar, die drie maal per jaar verschijnt. Anita Wuestenberg omschrijft de reeks als volgt: "Kifkif is op de eerste plaats spannende lectuur voor kinderen. Daarnaast lenen de boekjes zich echter uitstekend voor gebruik in de klas. De teksten bieden tal van mogelijkheden voor begrijpend en expressief lezen, spreken en luisteren, zelf schrijven, dramatiseren, knutselen, tekenen, muziek beluisteren, ... en dat alles vanuit een intercultureel perspectief.

Bij elke rubriek worden enkele didactische tips gegeven om er in de klas mee te werken. Waar mogelijk wordt ook bondig informatie gegeven over de auteur en over het boek waaruit een verhaal of fragment ontleend werd. Bij één of meer rubrieken worden telkens ook concrete lessuggesties uitgewerkt" (Uit: lesbrief bij Kifkif 2 'Wie leest die feest').

Ise Humblet
Vredestraat 43
2800 Mechelen